

ШАГЪЫРЕЙЛЕНИУ

Губернатор Георгий Полтавченко Къабарты-Малкъардан аш-азыкъ продукция алыргъа ыразыды

КъМР-ни Башчысы Юрий Коков бла Санкт-Петербургну губернатору Георгий Полтавченко республикада уллу агрохолдингден биринде болгандыла.

Чегем районда орналган «Агро-Союз» малчы комплекс «Къабарты-Малкъар Республикада сютлю малчылыкны айнытыуу» республикалы целевой программасыны себеплик этиууу бла къуралганды. Предприятие бир суткагъа 25 тонна чаклы бир сют сатады. Аны кесинде мал ашла хазырлар онглары бардыла, ол ийнеклени сауучу шендююго оборудование бла да жалчтылыныды. Бу комплекс толу кююу бла ишлеп башласа, республикагъа алчы жерлеге кетюрюрге онг берликди.

Георгий Полтавченко предприятияны андан ары айнытыу онгларын, производствону ёлчемлерин ёсдюрююу амалларын билерге суйгенди. Губернатор Санкт-Петербургда Къабарты-Малкъардан качеству эмда экология жаны бла таза аш-азыкъ продукция алыргъа ыразы болганларын къатлап айтханды.

«Мен петербургчулагъа Элбрусну тийресини тамашалыгыны юсюнден айтырыкъма»

Север ара шахарыбызны делегациясы Къабарты-Малкъарда болган кезиуде КъМР-ни Башчысы бла Санкт-Петербургну губернатору Георгий Полтавченко Минги тауну тийресин жоклагандыла.

Тау лыжалда учуу кезиуу башлангъаны аллында мында «Мир» станциядан «Гара-Баши» станциягъа дери канат жолну тартууу бла байламлы ишле къыстау бара эдиле, тау-лыжа трассала тапландырыла тура эдиле, учарча жерле кенгертиле эдиле. Элбрусну тийресин айнытыуу 2020 жылгъа дери битеу да алты миллиард сом къоратыргъа белгиленди.

Кёрген затларыны юслеринден кесини оюмун айта, Георгий Полтавченко былай белгилегенди: «Тегерекдеги къудурет тамашагъа къалдырады. Мен бу тийрелени кёрюрге эрттеден термилип тура эдим да, муратыма жетдим. Биз бери тау-лыжа спортну суйгенлеге мында къаллай онгла болганларын билер ючюн келгенбиз да, кеп иш этиле тургъанын кёрюк. Тамамланлык ишле дагъыда бардыла, алай тау-лыжа курорт къуралып тохташханы биюгюнде да кёрюнюп турады. Мен петербургчулагъа Элбрусну тамашалыгыны юсюнден айтырыкъма, солургъа ары барсагъыз, сокъуранмасыз, дерикме. Ала бу тийрелени жаратырыкъларына эмда уллу зауукълукъ табарыкъларына ишексиме».

Эсгертеме гюлле салгандыла

Санкт-Петербурдан Къабарты-Малкъаргъа келип турган делегация тюнене Нальчикде «Махтаулыкъну Ёмюрлюк оту» эсгертеме гюлле салганды. Ёлген солдатланы эсге тошюрюрге эмда хурметлерге Уллу Ата журт урушка къатышханла, тылда урунганла, КъМР-ни бла Санкт-Петербургну законла чыгарыуучу эмда толтуруучу власть органларыны, право низамны сакълауучу структураланы келечилери, студентле, школчула, жаш тёлу эмда жамауат организацияланы ак-

тивистлери да келгенди. Бир минутну шох туруу. Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коков бла Санкт-Петербургну губернатору Георгий Полтавченко гюлле саладыла, андан сора уа фронтчула бла ушакъ этдиле. Ветеранланы араларында Ленинградны азатлау ючюн сермешлеге къатышханла да аз туюлдуле. КъМР-ни башчыларыны себепликлери бла алагъа север ара шахаргъа жолоучулукъ къуаргъа белгиленди.

Къонакъла Миллет музейни экспонатларына къарагъандыла

«Махтаулыкъну Ёмюрлюк оту» мемориалгъа гюлле салгандан сора, Санкт-Петербурдан губернатор Георгий Полтавченко башчылыгы бла келген делегациягъа Къабарты-Малкъарны ара шахарыны тарых жерлерине экскурсия къуаргъандыла.

Къонакъла КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова бла бирге Нальчикни ортасында архитектурагъа къарагъандыла, республика Россияге къошулгъанлы 400-жыллыкны майданында болгандыла, шахарны тарыхы,

КъМР-ни къыраллыгыны къуралуу кезиуери бла шагъырейленгенди, Миллет музейге баргъандыла. Анда уа ала жерлерни художниклени суратларыны «Кюз арты-2015» деген кёрмючлерине эмда «Адыгла: рыцарьла, атлыла, аскерчиле» деген экспозициягъа къарагъандыла.

«...Манга, эр кишигеча эмда алгын аскерде къуллукъ этген адамгъача, сууукъ сауутну юрюютюню амалларын, сейирлик къалкъанланы, аскер кийимлени да кёрген бек сей-

ир эди. Шахарны да бек жаратханма, бир аруу, таза, жашил. Къабарты-Малкъарны башчылары Петербурггъа аламан саугъа этгенди - жюз кек назы. Жаз башына дери ала бизни жерибизге юйрене турлукъдула, артада уа Санкт-Петербургну аруу скверлеринде бла терек бахчаларында салынырыкъдыла. Биз алагъа бек сакъ боллукъбуз, бирине да хата жетмезча этерикбиз», - дегенди губернатор журналистлени соруларына жууапла бере.

Президенти Владимир Путин да ма анга чакъырады, халкъла ара-лы терроризмге бла экстремизмге къажау юреш бардыруу жаны бла кенг коалиция къуаргъа кереклисин айтып.

Тюбеишуну ахырында КъМР-ни Башчысы штаб-фатары Нальчик шахарда боллукъ Халкъла аралы черкес ассоциацияны жангы башчыларына ишлеринде жетимшиле тежегенди. МЧА мамырлыкны ниетлерин жайгъан организация болгъанын къалыргъа керек-

ди, деп чертгенди. КъМР-ни властылары уа аны ишине не жаны бла да себеплик этерге юреширдикле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствогосуну пресс-службасы.

В.Л.Ястребовагъа «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» деген ат атауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Культураны бла искусствону айнытыуу уллу къыйын салгъаны ючюн Ястребова Виктория Леонидовнагъа – «Государственный академический Мариинский

театр» федерал къырал бюджет культура учрежденияны опера жырчысына «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» деген ат атаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.КОКОВ
Нальчик шахар, 2015 жыл 18 сентябрь, №133-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны членлерин къабыл кёрюню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

«Къабарты-Малкъар Республика Жамауат палатасыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законна тийшилликде бегим этеме:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны членлерине бу адамланы къабыл кёрюрге:

Атмыраланы М.М. - «Къулий-Къайсын атлы Малкъар къырал драма театр» къырал казна культура учрежденияны баш режиссеру

Атталаны Ж.Ж. - «Заман» газетни редакциясы» къырал казна учрежденияны баш редактору

Белпайланы С.У. - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына Граждан обществовну институтларын айнытыуу себеплик этиуу эмда адамны эркинликлери жаны бла комиссияны жууаплы секретары, «Алан» регионла аралы жамауат организацияны советини председатели

Бердов Х.А. - жамауат къуллукъчу

Бобылев В.Н. - Орус православын килисаны Пятигорск эмда Черкесск епархиясыны Нальчик округда благочинный

Вороков В.Х. - Россейни Культура фондуну Къабарты-Малкъарда белюмюню председатели, Къабарты-Малкъар Республиканы Кинематографистлерини союзууна правленини председатели

Гаданов З.Ш. - бийик профессионал билим берген «Х.М.Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университет» федерал къырал бюджет билим беруу учрежденияны физкультура эм спорт факультетини спорт тутушуула жаны бла кафедрасыны доценти

Дзасежев Х.О. - Къабарты-Малкъар Республиканы Муслиманларны дин управлениясыны председатели

Жанимов Р.М. - жамауат къуллукъчу

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.КОКОВ
Нальчик шахар, 2015 жыл 18 сентябрь, №134-УГ

2015 жылны 24 сентябрин солуу кюннге санау юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Къурман байрам бла байламлы эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Муслиманларны дин управлениясыны тилегине кере бегим этеме:

1. 2015 жылны 24 сентябрин солуу кюннге санаргъа.

2. Бу Указ официальный халда басмаланган кюнден башлап кючоне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.КОКОВ
Нальчик шахар, 2015 жыл 21 сентябрь, №135-УГ

Къурулуш

Топ ойнаучу майдан бите турады

Бахсан районну Псычох элинде жангы топ ойнаучу майдан къурулушу къыстау барады. Стадионда жараула бардыргъа, зришиуле ётдюрюрге да жарарыкъды.

«2014-2017 жылгъа дери эллене айнытыргъа» деген къырал программаны чеклеринде объектни къурулушуна федерал эм республикалы бюджетден 2,6 миллион сом белюнгенди.

Бюгюнлюкде топ ойнаучу майдан мурдорун бошай турадыла. Адамла олтурууча жерле да ишленди, башха керек затла да тамамландыла. Планнга кере «Чегемское ДРСУ» къурулуш организация бар ишлени жылны ахырына бошаргъа керекди.

Бахсан районну администрациясыны пресс-службасы.

Жазылыу - 2016

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.
Интернет-версия:
zamankbr.ru

Хурметли жамауат!
2016 жылны биринчи жарымына
ЖАЗЫЛУУ АЧЫЛГАНДЫ
Жазылуу алты айгъа багъасы торленмегенди – 839 сом 88 капекди. Почтадан кесигиз алсагъыз газетни – 758 сом 76 капекди.

Бизни индексибиз - 51532

Конгресс

Мамырлыкны, келишулюкню эмда биригиулюкню кюлендирирге алланыпдыла

КЪМР-ни Башчысы Юрий Коков Халкъла аралы черкес ассоциацияны онунчу конгрессине кытышханды. Ол 19 сентябрьде Нальчикде Али Шогенцуков атлы къабарты драма театры межамында бардырылганды. Конгрессге 80-нге жууук делегат келгенди, ол санда Тюркден, Иорданиядан, Сириядан эмда адыгла жашаган башха кыралладан.

Юрий Александрович докладдын МЧА-ны ишени, мындан ары борчларыны, ол кыралганы халкыны бириктириуге этген себепликни юслеринден айтханды. Дагыда Сирияда урушну юсюнден оюмун билдирип, анда адыгла болушурга кереклисин да чертгенди.

Ол запад кыралла бардыргъан политика Жууук Востока эмда Африка континентде кыауагала, кыйынлыккыла кызгагъанын белгилегенди. «Россия бир-бир кыралланы геополитикаларына кыажу турганды. Биз да ол ишледен бир жанында кыалмай, кыралыбызны Сирияда кыауаганы тохтатыу жаны бла мадарларына себеплик этерге, кыауаутда ачыгъан халкъга болушурга борлуубуз», - дегенди.

МЧА-ны юсюнден айта, республиканы Башчысы аны кыралганын адыг халкыны жашауунда артыкъда магъаналы ише санаганды. «Ол тыш кыраллада жашагъан ата журтлуларыбызга миллет энчиликлерин сакъларга, этносу бириктирирге себеплик этеди, - дегенди ол. «Биогюлюкде уа ол хар кыйда да даражасы журюген, власть органа эмда граждан обществону институтлары журмет этген организацияга айланганды».

Юрий Коков Сочида бардырылгъан Олимпиаданы юсюнден да айтханды. Ол РФ-ни Президенти Владимир Путин адыгла оюмнаны кезиунде кеслерин миллет терелерине, мамырлыкны ниетлерине кертичи болуп кыалганын белгилеп, ыразылыгын айтханды да эсертгенди. «Биз ата-бабаларыбыз керген кыйынлыккылары юслери бла кесибизге бир заманда да файдиз излемегенбиз. Мындан ары да алай боллугуна ийнанамыз», - деп кыоханды.

Андан сора Юрий Александрович МЧА мындан ары кыаллай жумушла толтурурга кереклисине кесини кез кыарамын белгиле этгенди. Ол оюм этгенден, шендуюгу дуняда, глобализацияны кезиунде этноссланы энчиликлерин сакъларга артыкъда магъаналы иш болганды. Сёз тилни эмда культураны сакъларга юслеринден барады. Бу жумушланы тамамлау МЧА-ны бек баш борчу болурга тийишиди.

Экинчиден, адыгланы тарыхын тинтип, кысха заманын ичинде илму китап чыгарырга тийишиди. «Биз да анга кыолубуздан келгенича болушурга хазырбыз. Адыг харфлыкны бла тилни бир халгыз келтирирге керекди. Алай биз аны

Фатима ТОКОВА.

КОНЦЕРТ

Къачан да бир сатырда

Адыгланы кюнунде Элбрус районда Тырнауудда искусстволаны сабий школунда «Адыг на земле моей живут» деген кыуанчлы концерт болганды. Анга жамаут бла бирге тийрени оноучулары да кытышхандыла.

Жыйылгъанланы алгъышлай, районну таматасы Уяналаны Казим байрам республикада жашагъан битеу халкыны биригиулерини белгиси болганын чертгенди. «Адыг халкыны тарых жолунда бушуулу ишле болгандыла. Алай жарык, кыуанчлы кезиулерни да бардыла. Биогюлюкде бизни кыарында миллетибиз Россияны халкларыны арасында алгъа уллу атламыла этген, айныгъан этносландан бирди.

Адыгланы кюнун тохташдырылганы уа миллетни культураны сыйгеленге да магъаналы иш болганды. Кыабартыла, башха этноссланы келечилери бла бирге Элбрус районну айнытууга, уллу объектлени кырулушларына, тау байыкъландыруу промышленностьну аягъа юсюне этууге уллу кыйын салгандыла», - деп чертгенди ол.

«Адыг Хасэни» Элбрус рай-

онда бёлюмюню таматасы Руслан Балкарлов а районну оноучуларына уллу концерт кырагъанлары ючюн ыразылыгын айтханды. «Бу байрам халкыны тарыхыны, аны туугъан журтуна сыймеклигини, биригиуно белгисиди. Республиканы Башчысы Юрий Коковха аны тохташдырганы ючюн ыразылыгымиз айтырык эдим», - дегенди ол.

20 сентябрьде уа Элбрус районну делегациясы Нальчикде Абхазияны майданында байрам ишлеге кытышханды. Районну миллет арбазында 19 ёмюрде согулгъан кийизлени, алтын эм кюмюш накъышла салынган миллет кийимлени кермюню да кыралгъан эди. Кыонакыла уа таулу хычинле, локъумла, боза, эт бла сыйлангандыла.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус районну администрациясыны пресс-службасыны таматасы.

БАЙРАМ

Майданда - берекетли къошла, кёрмючле эмда той-оюн

Адыгланы (черкеслени) кюнунде аталып республикада кеп журлю кыуанчлы ишле бардырылгандыла. Алай бек уллусу эмда магъаналы уа Абхазия майданда болганды дергим келеди.

Мында Бахсан, Элбрус, Черек, Чегем, Терк, Зольск, Лескен, Май, Прохладна районланы, Нальчик, Бахсан, Прохладна шахарланы кыошлары

киргенле жаш художниклени, кыолдан усталаны чыгармачы ишлерине эс бурмай кыоймагъандыла. Теркчиле уа кеслери ёсдюрген нартохню, будайны, тахта кегетлени бай тирликлери бла махтангандыла. Черекчиле да фахмулу адамларыны ишлеринден, кеслери ёсдюрген битимледен да кермюч кыурагъандыла. Элбрус районну келечилери кыабыргъага жайгъан

кыатларына уа сабийле, абаданла да бирча ашыгъа эдиле, ала, аланы кыатларында сюелип, суратха тошгендиле. Бахсан районну кыошуну арбазында уа той хазна тохтамагъанды. Жаш адамла, бир бирлерин алышындырып, тепсегендиле. Майскийден, Прохладнадан келген самодетельный артистлени жарык жырларына тынгыларга, тепсерге сыйгенле да кеп болгандыла. Зольск, Лескен районланы арбазларыны, кыошларыны да энчиликлери кезге урунганды.

Сагъат онеки бола майданга Кыабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзоков, Халкъла аралы черкес ассоциацияны президенти Хаути Сохроков, КЪМР-ни культура министри Мухадин Кумахов, КЪМР-де «Адыг Хасэни» таматасы Мухамед Хафиз, Иорданияда «Адыг Хасэни» председатели Самир Кардан, РФ-ни Жамаут палатасыны члени Исхак Машбах, Тюрке КФ-ФЕД-ни таматасы Пшар Асланкая, Черкес культура

Черек районну келечилери.

салынган эдиле. Аланы хар тегенле берекет башы бла тегюлгенча эди. Долинскде «Кыуанч» кафени келечилери уа, хар замандача, келгенле ни жылы локъумла, бишлак, татлы эмда гара суула бла сыйлап турдула. Бахсан районну келечилери да аладан артка кыалмагъандыла. Кысхасы, ол кун майданга келгенле ачлай кетмегендиле.

Нальчик шахарны кыошуна

ариу накъышы кийизлеге, эртегили гыранча жаулыкъларга, эшилген ёрге жанлагъа, чепкеллеге, алмаладан, харбыздан, хууандан, дагыда башха кегетленден сейрилик ариу жасалгъа келгендиле. Ала хар кыоша кирип, районланы, шахарланы болумлары, жашаулары бла да шагъарейленгендиле. Кыонакыла, адеттеча, миллет кийимле кийген кыыз бла жаш жылы локъумла, боза эмда

обществоланы европалы федерациясыны председатели Омар-Фарук Тамзок, КЪЧР-де адыг-черкес организацияланы союзуну председатели Александр Охтов, дагыда башхала келгендиле. Ала хар кыоша кирип, районланы, шахарланы болумлары, жашаулары бла да шагъарейленгендиле. Кыонакыла, адеттеча, миллет кийимле кийген кыыз бла жаш жылы локъумла, боза эмда

Кёллендирген эм жарык умутла туудургъан такъыйкъала

Шабат кюнде Профсоюзланы культура юйюнде Адыгланы (черкеслени) кюнунде аталган уллу концерт кыралганды. Ары келген кыонакылары араларында КЪМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзоков, министрстволаны ведомстволаны келечилери, район администрацияладан, тыш кыралладан кыонакыла да болгандыла.

Белгилисича, бу байрам бурнгу адет – терелени сакълар, халкъланы араларында бириликни, шүёхлукъну айныгы, миллетлени келечилерини араларында тап диалогну бардырып мурад бла жашауга кийрилгенди.

Кыабарты – Малкъарны маданият хазнасында адыгла да,

де адамланы акъылларына кеп жалгъан оюм сингдирип, ёмюрле бла кыураала келген жашау – турмушубузну бузаргыа кюрешгенле да чыгадыла. Малкъарлыла бла черкесилелени араларында шүёхлукъ а не заманда да кыаты болганды, мындан арысында да алай кыалыр деп ышанабыз.

бирси миллетле, кеслерини энчи, сыйлы жерлерин аладыла. Бошдан айткан болмазла бурунгулу кыартларыбыз узакъда жууугундан эсе, кыатында кыоншунг ахшы деп. Жарсыуга, биогюлюк-

Бармыды эркинигибиз занчи, сыйлы жерлерин этген осуятны, ол тутхан ниетни бусагъатда башха жанына бурургъа. Эсигизге салчыгъыз, кыаллай бир жюрек жылыуук журюгенди Кыулий улу бла Кешоковну араларында.

Адыгланы кюнунде аталган концертге, башха сагъынганныбызча, кеп адам жыйылгъан эди, аланы араларында таулу миллетни келечилерини асламлыгын да белгилерчады. Байрам концертни чегинде МЧА-ны (Халкъла аралы черкес ассоциация) президентини кыулугъун мындан арысында да Хаути Сохроков толтурулгъан билдиргендиле. Ызы бола ол, сахнага чыгып, жыйылгъанланы Жангыруну кюнунде алгъышлаганды. Сора 20 сентябрьни миллет адет – терелени, кийимлени, тепсеуленни, тарыхны унутмаулукуга себеплигин чертип, жаш адамла да тау адетлени жорукъларында жашарга борчу болгъанларын айтханды.

Ассоциацияны бу кюнунде белгилерге керекди деген тилегин КЪМР-ни Башчысы Юрий Коков кыабыл кёргенди, аны ючюн Юрий Александровичге жюрек ыразылыгыбызны билдирге сюебиз, - дегенди алгъышлау сёзюнде Сохроков. Ызы бола сахнага Кыабарты-Малкъарда «Адыг Хасэни» таматасы Мухамед Хафиз чыгып, МЧА – ны атындан «Кабардинка» кырал академиялы тепсеу ансамблени миллет терелени айнытууга салгъан кыйынлары ючюн энчи сертификат бла саугъалаганды.

Концерт башланырны алдында ушагыбызда КЪМР-ни Правительствосуну Председатели орунбасары Владимир Битоков бу байрам жалаанда адыгланы – черкесленикни туйюлю, республикада, Шимал Кавказда жашагъан бирси халкъларыны да болганын чертгенди.

Бу датаны белгилеу, аны жашауга тийишлисича кийириу тин, маданият жаны бла ахшы журтлениулене болдуругуна ийнанамыз. Бютюнда быйыл ол МЧА-ны онунчу конгресси бола бир кезиуде бардырылганы

«Асса» ансамбль.

Прохладначыла.

айрам бла тубегендиле, жаш адамла уа алларында тепсеп, аяк бюкгендиле. Кыонакыла кетип тебирегенде уа саугъала берип ашыргандыла.

Абхазия майданда ол кюн республиканы Культура министрствосу кыурап дагыда сейрилик концерт программа да болганды. Аны биринчи болуп юлгюлю сабий тепсеу ансамбльле «Нальчук», «Гитче жигитчик», «Нартчык» - ачхандыла. Аланы ызларындан сахнага республикада атлары кенг белгиле артистле, ол санда эстраданы акъсакылы Улбаш-

ланы Азнов, Ирина Крымова, Светлана Тхагалегова, Али Ташло, журлю-журлю конкурсланы лауреаты «Асса» сабий тепсеу ансамбль, дагыда башхала чыгып, ариу жырлары, терк тепсеулерни бла да жыйылгъанланы кыуандыргандыла.

Сагъат юч бола уа алайга кыолларында жашил байракълары бла кеп жашла бла кыызла келип, той кыурагъандыла. Майданда байрам ингри кыарангысына дери барганды.

ХОПЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

Ольга Сокурова бла Аюс Зеушев.

уа тыш кыраллада жашагъан ата журтлуларыбыз бла байламлыкъланы андан ары кюлендирирге онг бергенди. Келлик заманда да байрам бизни барыбызны да ёз журтубуз Кыабарты – Малкъарда магъаналы жерни алгъанлай турлуугуна ышануудама, - дегенди Владимир Михайлович.

Аны сёзлери бла келише, Шимал Кавказны Искусстволарыны институтуну проректору Эфендиланы Фуад да бу кыуанч миллетни культура жаны бла айныууна, озгъан кыйын кюнлени унутмагъанлай, биогюлюк ахшы журтлениулерине себеп болганын чертгенди.

Бирси ушакъ нёгерлерим КЪМР-ни халкъ художниги Мухадин Кишев бла республиканы халкъ артисти Черим Нахушев эдиле. Ала белгилегенге керё, биз барыбыз да Россияны граждандарыбыз, аны бла ёхтемленебиз. Алай хар миллетни маданият, тарых энчилиги болганын да унутурга жарамайды. Ол айырмалыкыны уа былай кюнледе этнта бир

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.
Суратланы **ТОЛГЪУРЛАНЫ Камал** алганды.

Кенгеш

Саулык сакълау - бюгюнню излемлени гаражасына

Битеуроссей Халк фронтну (ОНФ) Къабарты-Малкъарда бѣлюмюно келечилери кѣп болмай Москвада бардырылган «За качественную и доступную медицину!» деген форумга къатышканды. Анда сѣз регионлада, саулай къыралда да саулык сакълау сферада болгъан кемчиликлени эмда алааны кетериуню, ишни хар жаны бла да тап къуралыра амалланы сюзюню юсюнден баргъанды. Республиканы адамлары бѣлюмюно жангыртуу, онгларын кючлендириу вoпрoсланы кѣтюргендиле, элде медицина болушлык беруи системаны айнытырча не мадар этерге кереклигин да туура этгендиле.

Форумда не проблемала кѣтюрюлгенин, аны кезиунюне не оюула этилгенин юсюнден озгъан шабат кюн ОНФ-ни КЪМР-де бѣлюмюно бардырылган тюбешуе да айтылгъан эди. Регион штабы «Социальная справедливость» деген иши къуамуну таматасы Фатима Амшкова билдиргенге кѣре, Халк фронтну башчысы Владимир Путинни буйруклары толтуруу муратда республиканы саулык сакъ-

лау учрежденияларында болумну тинтиу жаны бла быйыл улуу иш бардырылганды.

Аны кезиунюде кѣп кемчиликле ачыкълангандыла, алааны кетериу умут бла рекомендацяла этилгендиле. «Бегирекаду уллу проблемаланы тизмесин жарашдырып, алааны битеуроссей форумну повесткасына чыгъаргъанбыз», - дегенди ол. Амшкова билдиргенге кѣре, медицина жаны бла билим беруи системаны игилендириуге, элде амбулаториялары, фельдшер-акушер пунктлары (ФАП) дарманла бла жалчытыуга, врачланы айлык хакларыны ѳлчечи неге кѣре эм къалай къуралганына аслам эс бурлганды. Кѣп больницада жангы оборудование бошуна, хайырланмай тургъаны юсюнден айтылганын да энчи белгилегенди.

Ол тюбешуе республикадан КЪМКУ-ну Медицина колледжини келечиси Мокъаланы Ачемез да къатышканды. Жаш устаз анда врачланы хазырлау системада болумну юсюнден айтканды. «Статистика шартлагъа кѣре, бизни республикада демография осал туюнюдо, аны себепли студентлени саны да

жылдан-жылга кѣбейе барады. Медицина билим алып, врач болуп ишлерге суйгенле да азаймайдыла. Алай ол болумну иги жаны эсе, преподавательлени саны азая баргъаны, берилген билимни качествосу да тюше баргъаны уа аны осал жаныды», - деп белгилегенди ол.

Аны оюмуна кѣре, бу проблемаланы тамамлау жоллары энчи орта билим беруи системада тюрленуе этилирге кереклигин излейдиле. Башха айтханда, педагоглары санына кѣре студентлени да мардасы болурга керекди. Билим беруи учреждениялада административ ишилени, оюучу кадрлары саны тийшлигинден артык болмазын излегенди Мокъа улу.

Жыйлыуга къатышканла мында кѣтюрюлген проблемаланы тамамлау жаны бла кеслерини оюмларын, сагышларын билдиргендиле эмда тийшли рекомендацяла этгендиле. Ахырында сагынылгъан форумну повесткасына чыгъарылган вoпрoсланы жууук кезиуде «тѣгерек стол» бардырып, анда энтта да тынгылы сюзерге оюулашкандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Аптын хазнабыз

Бурун заманладан бери адам табийгъат бла хайырланьырга итингенди, Аллахдан келген къудуретни бузмай, аны бла тап келишулюкде жашарга (хау, бюгюнлюкде хал бироз башхаракъды). Адам улуну биринчи къол усталыгына, искусствосуна аны кийиз жарашдырып тебирегенин санарга боллукду. Ол инсанга къыйын табийгъат болумладан сакланьырга, кѣлюн жарык этерге да болушанды. Дунья башында жашау - турмуш кереклерине бу амалны хайырланмагъан этносну табарга бек къыйынды.

Миллет кийизле

Кийизлени хазырлау тарыхда асыры эрте жаратылганы себепли ол биринчи кере къайсы жыллада жерин тапханын тохташдырып амал жокъду. Алимле адам атны, итни, къойну юйорсюндюргенден сора бу къол усталыкъга да терк юйренгенди, деген оюмда тохташкандыла. Биринчи эки жануар къойланы, сюрюуге жыйып, къорансыз тутарга болушкандыла, алааны асламлыгы уа жонню кѣлгююне себеп болгъанды. Ол а кесини кезиунюде юйно, юсюно - башны жылылай тутарга онг бергенди.

Бу искусствону ал атланганыны юсюнден бир неча миф хапар жюрюйдю. Библиялы таурухха кѣре, кийиз хазырлау амалын Нух ачканды. Бу жаны бла оюмлары бирине кѣре, ол хар жаны болгъанладан экишерин алып, деменгили къыйыкъга жыйышырыны аллында аны тюбене къой жон жайганды. Заман барабарганы бла жануарла аны лыпыш этгендиле, суулаа бла къуруу турганы уа жонню кийизге айландырганды. Бириси оюм а, къыйыкъдагы къойланы жонлери кеси алларына тюшгенди, аны Нух келтирмѳгенди, дейди. Къалай-алай болса да, эки жолда да технология бир болгъанды.

Башха таурухха кѣре уа, бу жаны бла биринчилик шыйкъ Климентге (бизни эрбизьга дери I ѳмюр) бериледи. Ол кесини бошаламагъан жолуучулугунда тери чарыкларыны олтанларыны орунуна жон салганды. Бир къауум замандан аякларыны ауурлыкларыны бла терлегенленин сылтаундан тюк къалын гетенча болганды. Климент арта епископну къуулугуна

ланганларын да окуйбуз. Бурунгу кийиз усталары да ол терге, ийаньуга бойсуна ишлегендиле бу торлю суратны чыгъармаларында.

Эрттеги кийизде башха астрал белгиле да тюбейдиле. Юлгюге, кѣп чапыраклы голлеге ушаган бурулганла неда орталары бир бирлери бла чалишген тогъай тѳгерекле. Экинчиле бизни тийреледе сакланган озгъан ѳмюрлени сын ташларында белги

тебирегендиле. Иги ийлеп, хазыр гетенин черек сууда чайкъагандыла.

Ала кийзини тюрсюнлери хазна кѣп болмагъанды. Быланы асламысында къолайсызракъ юйорле хайырлангандыла. Ала уа багъа тургъан боюланы сатып аламгагъанларыны сылтаундан чыгъармалары да мутхузуракъча кѳрюнгендиле.

Ала кийизлени энчи омагъыракълары да болгандыла, табийгъатдан

аны хар амалыни кесини энчилиги болгъанды. Сѳз ючюн, тюрсюнню онгдурмаз ючюн кюлно хайырлангандыла (бу мадар къоншу халкълада да белгилди). Къарачай - малкъар устала уа анга Чегем тарындан къазылгъан къардауук деген саз топуракны да къошкандыла. Ол темир бла кукуртдан байыгъып болгъаны себепли бу жумушка аламан тап келишгенди.

Малкъарда бла Къарачайда дагыда жыйгъчы кийизлени да аламатлары хазырлагъандыла. Алааны жаланда уллу сынамлары болган устала басалгандыла. Кѳбюсюнде ол тишируула энчи сапарш чакъыруу бла ишлегендиле. Аны себепли чыгъармаларыны оюуларыны айырмалыклары ала кеслери жашагъан аууладан да узакълада танышмылы, белгиле болгъанды.

Бурунгу жыйгъчы кийизле бизни кюнлерибизге дери хазна сакланмагъандыла. Алай бусагъатха дери жетген экземплярла суратлау накъыш энчиликлери, бай жасалгъанлыкълары бла сейрге къалдырадыла.

Длени тишируулары бичген кийизле жарашдырып болгъандыла. Была тюрсюнлери жарыкълыкълары эмда композицияны жорукъларындан таймай къуралгъанлары бла энчидиле. Анда бир орта окол болады эм аны тѳгеригенден жасагъан накъыш суратла. Ала уа кѳбюсюнде хансланы, терек бутакъланы бурулуларына ушагъандыла. Къысхасы, бу суратланы, оюулары жарашдырыгъа усталаны битимле дуньясы кѳлленгенди.

Бир сѳз бла айтханда, бизни ата - бабаларыбыз кийизлеге жаланда жашау - турмушка жараулу затлагъача къарамагъандыла, ала былагъа кѳлно кѳтюрген, жорекни къууандыргъан, миллет тѳрлерибизни, адетлерибизни, ийнанууларыбызны, кѳз къарамаларыбызны оюу - накъышланы юслери бла туура баямлагъан искусство чыгъармалагъача къарагъандыла. Бюгюнлюкде тин хазнабызны къурган байлыкъларыбыз бла бирге кийиз да жангы жашау алгъанчады. Бусагъатда басылган омакъланы энчиликлерине тюшюне, озгъан дуньяны алтын кюнлери эсгергенча болады. Сѳз ючюн, Мокъаланы Динаны аламан ишлерини дуньясында.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

Адам эм табийгъат

Субай наратла бла акъ къайынла къуруда шуулдап турурча

Бахсан ауузу агъач бла байды эмда мында кѳп торлю терекле ѳседиле. Ол туристлени сейрге къалдырган табийгъатха тамашалыкъ къошады. Биз агъачны болумну юсюнден Миллет паркны башчысы орунбасары Чочайланы Малик бла ушакъ этгенбиз.

- Малик Абусаломович, паркта агъач кѳп жер аламыды?
- Агъач он минг гектарда ѳседи. Ол паркны ондан бириди. Мында энчи нарат тереклени белгилерге боллукъду. Ала саулыкню кючлерге танг болушадыла. Туристле эм башха саусузлагъа аламан себеплик этедиле. Нарат терекле асламысында тау этеклде ѳседиле, болсада къяаны бетлеринде, уллу ташланы ичинде, суу жагъалада да ала асламдыла.

Кеслери да суукълагъа бек тѳзюмлюдюле. Табийгъатха да уллу хатерлик этедиле. Тамырлары жер кѳчмезча, тау суулары жагъалары оюлмазча сакълайдыла. Дагыда мында эм кѳп битген - ол къайын терекди. Аны бир неча тюрлюсю ѳседи. Кѳбюсюнде къайын тереклени Бахсан, Балыкъ сууланы баш жанларында къол ичледе кѳрюрге боллукъду. Къар юзюлгенге, таш оюлгъанга ала биринчи тюбейдиле. Аны себепли эншигеде жерлеге азыракъ хата жетеди.

Саулай айтханда, Бахсан ауузу тюрлю-тюрлю битимле бла байды. Ол санда тюрто, къасмакъ, сары чыгъана, нанькъ эм башхала. Аланы кѳгетери саулыккъа багъарга аламан болушадыла.

- Элбрусда къонакъ юлени, кафелени, тюкенлени саны да жыл сайын кѳп бола барады. Ол шарт агъача бир тюрлю заран саламыды?

- Инфраструктура излемлеге кѳре айнык барады. Биз ол шартха кѳз-къулак болганлай турабыз. Аны себепли ол тюшмезча, терек кесилмезча, ууатылмазча кючюбюзю аямайбыз, сакъбыз.

Бу жаны бла, айхак да, жетишимле да бардыла. Алай эссиз туристле бла экскурсантладан къалган багушун жияргъа тюшгени бек жарсытады. Ол иште, субботникле бардырып, школчула бек болушадыла. Жыл сайын «Марш парков» деген акцигъа да тири къатышабыз. Тѳгерек-башны тазалыкъда тутуу - бизни баш борчларыбыздан бириди. Арт заманда окуу учреждениялада экологияга тийишли эс белгенлери бек къууандырады.

- Адамдан сора да, табийгъат заран салган шартланы юсюнден а не айталыкъсыз?
- Таулада хауа терк окъуна тюрленирге ѳчдю, аны себепли кѳп тюрлю зат болады. Аны хатасы, хайыры бла агъачлагъа жетмей къалмайды. Арт заманда агъач жукъара барады. Аны себепли мюлкюно ишчилери энчи участкалада терекчи кѳе ѳсдюрбиз. Графикке кѳре, кезиунюде чириген тереклени, жерге тюшген бутакъланы кетерип, санитар ишле да бардырабыз.

- Арт жыллада Миллет паркта до тошгенди деп билинмегенди. Болсада быйыл жай исси эмда къургъакъ эди. Аны бла байламлы къаллай ишле бардырады?

- Техника бараламагъан тау жерледе ол тюше, ол бек аманды. Аны къоруулар ючюн, кѳп къыйын къоратырга тюшерикди. Ол себепден бу жаньна кѳз-къулак болганлай, профилактикала бардырганлай тургъанлай игиси жокъду. Ишни болушун солугъанлагъа да билдирге, ангалатырга кюрешбиз. Болсада ол тюше, аны къоруулар керек техникабыз, оборудованьыбыз да барады.

- Парк бек уллуду, хар жерге да къалай жетишасыз?
- Биринчи заманда окуна паркны чеклеринде Верхнебаксанское, Элбрусское эм Верхнемагданское агъач мюлкле къуралгъан эдиле. Алада ишлеген егерье бла лесникле участкаларында патруль бардырадыла. Аслам эс Элбрус агъач мюлкде Нейтринодан Азаугъа дери жерге бериледи. Аны уллулугу 37 минг гектарга жетеди. Туризм жаны бла объектле да мында орналадыла. Адам аслам болгъан жерде уа бир хата болмай къалыр деп таукел айтырча туюнюдо.

- Бирегизге агъач мюлкде ишленгенден энчи кимни белгилерге боллукъсуз?
- Агъач мюлкдегиле бары да бек жуаппы адамладыла. Ансыз бу бѳлюмде жарамайды. Болсада Молланы Муратны, Къайыкъланы Мухамматны, Сотталаны Зекерияны, Байдаланы Муратны, Османланы Асланны, Хаджиланы Солтанни эм Нѳгерланы Казбекни энчи белгилерге сюеме. Ала табийгъатха берилген, ишлерине уллу кѳлню болмагъан усталадыла.

Анатолый ТЕМИРОВ.

ЖАШАУ ХАЛЛА

Кимни - аллы, кимни - арты

Адам жашауанда аслам затха тюбейдиге, аманна, къууанча, бушууга да. Алай къадар бирлеге насып берини аллында къыйнагъан адети барды. Адамлыклары болгъанла, аны ангылап, ауур жюкню айыпсыз кѳпоредиле, тѳзюмсузле уа - сынадыла.

«Жияу къайрыса - жиягъанга, къууанч къайрыса - къууанганга» деп, халкъда бошдан айтылмайды. Мен бююн хапарын айтырыкъ Аминат да кѳп къыйынлык, ачыу да кѳрду, алай бюгюлмеди, халаллыгын, адамлыкын таз этмедди.

Сабийле ѳсе, аякълана, аналарыны айтханларында чыкъмай, шолкъга баргъаны да бек иги окъуп, кеслерин да тап жюрюютюп, айып келтирмейдиле. Къайын ана, къайын ата да къартла болуп ауушкандыла. Къайын къыз а, ауузу асыры аманданмы неда Аллах буурмагъанданмы, башын алышындырмады, юйде къалды. Кишиге оюу бермейди, эки сѳлвесе, атамдан къалгъан юйду, андан бир да умут этмегиз, деп тохтаиды. Бахчагъа чыгъарга окуна къыймайды, ол сизни туюнюдо деп. Аш юйде кирит салып турады. Кѳп да бармай Аминатны баш иеси да ауушуду, ичгенден ичин кюйдюрген эди.

Аны эгечи уа андан сора Аминатха бюктюнда аман болду. «Сени хатангдан ѳлгенди къарындашым, сени болумсузлугуну ачыуундан иче эди, сени кѳрмез ючюн кетип айланганды бу юйден», - дегенлей турду. Хар келгенге да аны айтып сѳге эди. Сабийлерин да къогузтурга кюреше эди, аналарын аманлай эди аямай. Ала уа гитче заманларында тынгылагъанлыккъа, уллу болгъанлай а аналары жанлы болуп сюеле эдиле. Энди аланы хар бири бийик билим алып, бирер жерде ишлейди.

Бизни юйюбюз буду,- деди жашы. Аминат кѳзю кѳргенге ийналмай, босагъадан атламай иги кесек заманны сюелди.

Сора, эс жыйып: «Сен муну сатыпмы алгъанса?» - деп сорду. «Синге тюшюрчю, биз гитче заманыбызда сен, тѳгеригени жыйып, бизге уллу болсагыз, жараулу журт да ишлерсиз, барыбыз да анда жашарбыз, деуюнчю.

Муну мен санга деп ишлегемен, кирчи ичине, бюсюремеген жеринг бар эсе, сен ырызача торлендирибиз. Бюгюнден башлап санга къуруп кетигиз юйюмден деп бир адам да айтмаз, тырман да этмез. Ёт, анам, мен сюйюучю къызыл жаркоюну да бир эт», - деди жашы, аны кучакълай.

Анга тюгел онсегиз жыл да толгунчу, ѳге анасы, кесини атасы да, къазуат этип, танымагъан, ѳмюрюнде да кѳрмеген, участкаларында патруль бардырадыла. Аслам эс Элбрус агъач мюлкде Нейтринодан Азаугъа дери жерге бериледи. Аны уллулугу 37 минг гектарга жетеди. Туризм жаны бла объектле да мында орналадыла. Адам аслам болгъан жерде уа бир хата болмай къалыр деп таукел айтырча туюнюдо.

Болсада не ыспас, не бюсюре тапмайды. Арадан бир кюн озмайды ол этген аш-сууга къайынла турган этмей. Аминат а тѳзеди, жаланда бир кере ауузу ачканды: «Анам, харип, айтычу эди, ашны столга сала туруп, ол къалтырагъан этеди, манга не айтырыкъдыла деп», - дейди. Аны эшитген къайын анасы бла къайын къызы, бир бирлерине ал бермей, айтмагъан аманлары къалмады. Баш иеси уа Аминатны жумдургуу бла уруп, бир жаньна чартлатды.

Аминатха бюктюнда аман болду. «Сени хатангдан ѳлгенди къарындашым, сени болумсузлугуну ачыуундан иче эди, сени кѳрмез ючюн кетип айланганды бу юйден», - дегенлей турду. Хар келгенге да аны айтып сѳге эди. Сабийлерин да къогузтурга кюреше эди, аналарын аманлай эди аямай. Ала уа гитче заманларында тынгылагъанлыккъа, уллу болгъанлай а аналары жанлы болуп сюеле эдиле. Энди аланы хар бири бийик билим алып, бирер жерде ишлейди.

«Ол бизни ѳмюрюнде да кѳрүп болмагъанды, эндиге дери тѳзгенибизге да сау болсун, мындан ары кеси эркин жашасын бу журтлада», - дейди жаш. Аминат олтургъан жеринден къобалмай кѳлге дери турду. Жашы къыймазыгын ангылагъандан сора къайын къызыны аллына барып, халны билдирди. «Кел, сен да биз болгъанлай болурса», - деди. Ол а анда да кесини огурусулугун кѳргюзтор ючюн къалмады.

Аминат кесини, сабийлерини да кийимлерин жыйышдырып, юйден алапдан сора бир зат алмай чыгып кетди. Машина Нальчикде орамладан биринде журт уллу, ариу къабакъ эшиги бла омакъ юйно къатында тохтады. «Анам, келдик, энди

имге тарыгъа барлыкъ эди. Къайтыр амалы да жокъ. Баш иеси ѳге анасыны къысха жууугу эди. Алай жашай келе, юйорге жаш, ызы бла эгизле, дагыда бир къыз туадыла. Тѳртюнчю сабийи бла болныцадан юйюне келгенден, къайын анасы: «Сен билген сабий тапхан, бу кимилдени не этеме деп жая эсен да, ала да сенича болумсузла, къолсузла боллукъ болурла», - дегенни айттып, тырман этеди.

Аминат аны, къайынларыны да кѳлрени алырга кюрешеди. Эртте къобады, кеч жатады. Баш иеси, къайын анасы, атасы, аныны гитче жашлары, къызлары да

«Аман болмайдыла. Аналары: «Аны да барды сизде къыйын, кѳлюн ала тургуз», - деп юйретгенин унутмайдыла. Болсада жорегин ала жумушталмайдыла, юйно кыйгысы башын бийлеген

«Ол бизни ѳмюрюнде да кѳрүп болмагъанды, эндиге дери тѳзгенибизге да сау болсун, мындан ары кеси эркин жашасын бу журтлада», - дейди жаш. Аминат олтургъан жеринден къобалмай кѳлге дери турду. Жашы къыймазыгын ангылагъандан сора къайын къызыны аллына барып, халны билдирди. «Кел, сен да биз болгъанлай болурса», - деди. Ол а анда да кесини огурусулугун кѳргюзтор ючюн къалмады.

Аминат кесини, сабийлерини да кийимлерин жыйышдырып, юйден алапдан сора бир зат алмай чыгып кетди. Машина Нальчикде орамладан биринде журт уллу, ариу къабакъ эшиги бла омакъ юйно къатында тохтады. «Анам, келдик, энди

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Башламчылык

Бир кюн - машиналарын гаражладан чыгармай

Бюгюн хар кыйда да Машинасыз жорюуну кюнго белгилениркиди. Ол а төгерекдеги кудуретни кирленгенине, аны бла бирге уа жоллада авариялада адамла кеп елгенлерине жамауатын эсин бурур мурат бла кыралады. Хар жылдан да 22 сентябрьде дунияны торлю-торлю кыралларында

водителле, машиналарын юйлеринде кыюуп, ишке пассажирлени жорютген транспортда негда жауу баруучудула.

Бу акциягга РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда управлениясыны кыулукчулары да кыатышдыла. Аланы уа управленияны таматасы Георгаланы Марат келлендиргенди: «Мен тамбла

ишке жауу келликме. Кертисин тальный чемпиону Доттуланы Ахматны атын жорютген 1-чи номерли школунда айткылык жерлешибизни хурметине төрели спорт байрам кыралганды. Аны мураты жаш төлюно бирикдириуду эм саулукчуу жашауну ниетин жайыуду.

КОНКУРС

Эм иги участковыйни атын жамауат айтырыкды

Ич ишке министерства «Халкк участковый» деген битеуроссей конкурсу биринчи бөлүмю бардырылганды. Айырмалы полициячыны сайлаууга кыатышыргга хар ким да эркин эди. Аланы суратлары МВД-ны сайтында басмаландыла.

Конкурсу биринчи кесегине 20 участка уполномоченный кыатышанды. Аладан экинчи

бөлүмге онусу өтгенди. Бу сагыатда уа Нальчик шахарда УМВД-ны кыулукчусу - капитан Рустам Темботов, «Баксанский» муниципалитетле аралы бөлүмю кыулукчусу - тамата лейтенант Руслан Афаунов эмда «Урванский» бөлүмден полицияны капитаны Мурат Кандохов биринчи юч жерни аладыла.

Экинчи бөлүмге чыккыганла

битеуроссей конкурсу финал кесегине кыатышыр ючюн эриширикдиле. 7 октябрьден башлап 16 дери МВД-ны сайтында ала ючюн кыол кетюрюрге боллуккыду.

Россейни халкк участковыйни аты уа Москвада 17 ноябрьде Полицияны участка уполномоченныйни кюнкою алында кыуанчлы халда белгилли боллуккыду.

Бизни корр

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны членлери гражданланы приёмгга алынуу графиги (2015 жылда 21 сентябрьдан 30 дери)

21 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Жакамухова Куна Хажбаровна Зумакулланы Мустафаны жашы Асхат	77-27-46 77-28-44
22 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Льгов Виктор Валентинович Хоконов Мурат Хазреталиевич	77-27-46 77-28-44
23 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Атталаны Жабирни жашы Жамал Абшаланы Тахирни жашы Магомед	77-27-46 77-28-44
24 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Булатов Арсен Хабижевич Дзасежев Хазратали Олиевич	77-27-46 77-27-46
25 сентябрь	11:00-13:00 14:00-17:00	Каскулов Владимир Фуадович Кауфов Хачим Хабасович	77-27-46 77-27-46
29 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Котлярова Мария Абрамовна Кыулбайланы Мухажирни жашы Султан	77-27-46 77-27-46
30 сентябрь	10:00-13:00 14:00-17:00	Маслов Николай Александрович Этчеланы Шарабудинни жашы Музафар	77-28-44 77-27-46

КъМР-ни Жамауат палатасыны Председатели **Бердов Х.А.** приёмну хар бараз кюн сагыт 10-дан 13-ге дери бардырады (анга алгъадан **77-69-93** телефон номерге сёлешип, жазылыргга тийишлиди).

Жамауат палатаны Председатели орунбасарлары приёмну бу заманда бардырадыла: **Федченко Л.М.** - хар геюрге кюн сагыт 14-ден 16-гга дери (тел. 72-07-80); **Атталаны Жамал** - хар орта кюн сагыт 14-ден 16-гга дери (тел. 77-69-93).

Акция

Светофорсуз жорюуну жорукъларын эсгертгендиле

Жолда жорюуну кыоркыуу-сузлугу жаны бла инспекторла водителлеге регулювщике кёргюзтген жестлене магъанасын анылаткандыла.

Жаш инспекторла, полициячыла эмда автошколланы

устазлары бла бирге «Регулювщик водителлеге болушлукгга» деген акцияны кырагъандыла. Аны кезиунде светофор болмагъан жерде машинала кыалай жорюрге кереклисин унутмаз ючюн, ГИБДД-ны келе-

чилери водителлеге бла жауу баргъанлагга энци памяткала юлешгендиле. Андан сора да, алагга колонна баргъан кезиуде жорукъланы да эсгертгендиле.

Бизни корр.

ЖОРАЛАУ

Белгилли жерлешлерини сыйын кёре

Кёнделенде боксдан дунияны эки кере интерконтинентальный чемпиону Доттуланы Ахматны атын жорютген 1-чи номерли школунда айткылык жерлешибизни хурметине төрели спорт байрам кыралганды. Аны мураты жаш төлюно бирикдириуду эм саулукчуу жашауну ниетин жайыуду.

Аны кыуанчлы халда ачылыууна Доттуланы Ахматны жууукълары бла ахлулары, «Единая Россия» политика партианы район бөлүмюно толтуруучу комитетини башчы-

сы Ботталаны Арсен, жер-жерли самоуправленианы Советинде жаш төлю палатаны башчысы Мусукаланы Мариям, район советни юристи Атымырзаланы Мурат да келген эдиле.

Эришулеге элни төрт школуну командалары кыатышандыла. Гитчерек кыуучулагга зауукчулу конкурсла кыралгандыла, абаданыракъла уа кеслерин спорт стартада сынагандыла. Футбол а школну бошагъанланы командасы да ойнаганды. Кёчюрюлючю кубокну, былтырча, 3 номерли школу кыгъанды. Бу жол биринчи кере кызыла да

ойнагандыла футбол. Биринчи жерни 2 номерли школу келечилери алгандыла. Хорлагъанлагга саугъланы эм Дотту улуну сураты салынган

грамоталаны 1 номерли школу директору Жашууланы Валерий Ахматны кызы Асуана бла бирге бергенди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Футбол

Хорлатыргга сылтау жоккыду

«Спартак-Нальчикни» Интернетде сайтында кырауучуланы араларында даулаш эрттеден бери барады. Алагга тынчылык бермеген соруу а ма буду - командабыз Россейни биринчилигинде хорлармы? Нек дегенде бирле, ахчаны баш сылтауга салып, аны Миллет футбол лигагга кирирге умуту жокъ эсе, биринчи жерни алыргга арталыда жарарык тыйолюдо, деп оюмлайдыла.

Болсада быллай хапарла адамла жорукъланы иги билмегенлерини хатасындан чыгъадыла. Кертиси бла да, тизмени энишгерегинде тургъан лигада

«Футбол» клубланы келтирирге боллуккыду. Алчы командагга уа аны ючюн санкцияла, тазирле салынырык тыйолюдо. Алай бла сезонну жетишимли башлагъан спартакчылагга бу барыуларын селейтирге кереклиси жоккыду.

Шауаланы Алиханни стадионнга эртте да иерге керек эди

Бир-бир тыш команда ала да жерлешерибиз ойнагъанлары ючюн бизге энци сейирдиле. Саранскны «Мордовиясында» Руслан Нахушев болгъаны ючюн анга хорлам тежибиз. Грозныйни «Терегинде» республикадан экеулен окуна бардыла - Магомед Митришев бла Резуан Мирзов. Оренбургну «Газовигинде» - Аппайланы Хызыр бла Марат Шогенов, Туланы «Арсеналын-

кытхан команданы өргеректе «ёрлерге» эркинлиги барды. Алай аны ючюн анга талай затны излеген лицензирванианы өтерге керекди: спорт, кадрла, ахча, инфраструктура... Ол аланы бирин окуна толтуралмай кыалса, аны башына иерик тыйолюдо. Орунун а ызындан келген команда аллыкыды.

Былайда юлгоге «Зенит-2», «Краснодар» клубланы келтирирге боллуккыду. Алчы командагга уа аны ючюн санкцияла, тазирле салынырык тыйолюдо. Алай бла сезонну жетишимли башлагъан спартакчылагга бу барыуларын селейтирге кереклиси жоккыду.

«Афипс» оюндан чыгыпмы кыалыр?

Чемпионатны жетимли матчдан экисин тап эсеп бла башлагъан «Афипс» ахыр юч

нодар-2» командагга 0:1 эсеп бла кытдыргъанлары аланы иелери Андрей Андреевни болмагъанча ачуландыргъанды. Эки ыйыкдан кеслерини майданларында «Терек-2» хорлатханларында уа, хал бютон аманнга кетгенди.

Тюз да ол матчдан сора Андреев команда Професионал футбол лигандан чыккыганын билдириленин излегенди эмда спортчулагга бла тренерлеге экипировкаларын кыайтарыгга буюрганды.

Жарсыугга, россейли футболда быллай болумла алай аз тобемейдиле. Аланы чурумларын ючге бөлүрге боллуккыду: жангы иеле кеслерини торлеуилерин кийиредиле, директоргга бу проект керек болмай кыалганы себепли аны жабаргга, кыаллай болса да, бир сылтау табылады. Сора, ахча бошлып, андан ары ишлерге онг чыкмай кыалады.

«Афипс» да, баям, экинчи жол бла барады - аны «Терек-2» командагга хорлатууу жангы директор (Андреев) салыннганы бла бир заманнга тошгенди. Ол а дагыда «Кубань» клубну айнытууга ахча береди, анда вице-президентти. Алай эсе уа,

Республиканы кубогу - «Автозапчастьда»

Бу кюнледе Нальчикде «Спартак» стадионда Къабарты-Малкъарны футболдан кубогуну финалы болганды. Анда «Ав-

артык сом-шай кыоратмай, аны Професионал футбол лигада (ПФЛ) кыюуп, «Кубаны» фарм-клубу этерге онг барды.

Сёзсюз, ПФЛ «Афипс» сезонну ахырына дери ойнарын излеркиди. Башха затны эсге алмасакъ да, техника жаны бла проблемала чыгаргга боллуккыдула: биринчи кезиу алыкка бошалмагъан эсе да, ол ойнагъан матчларын жокъгга санагга тийишлиди. Ол а бирси командалагга тап келмейди. Сора, Андреевни кесине да алай этмеклик ахчасын сакъларгга болушурук тыйолюдо, ол футболчула, тренерле, башха ишчиле бла да контрактлары, сүйөс-сүйөмөсө да, толтуруугга борчулула.

Р.С. ПФЛ-ни официалый сайтында «Афипс» бла байламлы торлеуилени юсеринден информация чыккыганды. Анда айтылганыча, аны кыуумундан юч башчы бла беш спортчу чыгарылгандыла. Аланы араларында баш тренер Софьери, команданы башчысы Мурат, чабыул этиучю Али Ешгулова бардыла. Тукумчулук бла ала бизни окуна озгандыла.

«Автозапчасть», «Кяхунну» 1:0 эсеп бла кыытып, биринчи жерни алганды. Голну Татаров урганды.

Виктор ШЕКЕМОВ.

ТУРНИР

Полициячыларыбыз - призёрланы санында

Тагарогда Россейни Жигити, кыралны Президентини кенгешчиси, генерал-полковник Геннадий Трошевге аталып, кюч структуралада кыулукк этгенлени араларында комплексли единоборстводан Битеуроссей турнир бардырылганды.

Анга КъМР-де МВД-ны бөлүмлерини жыйымдык командасы да кыатышанды. Полициячыла кыол бла тыйошуде, боксда бла тутушууда сынашкандыла эм битеукоманда зачётда ючюнчю жерни алгандыла. Энци зачётда полицияны лейтенанты А. Кануков, сержантла Н. Бесланеве бла А. Бориев экинчиле болгандыла. Ючюнчю жерге сержант А. Таашев бла кичи сержант А. Елканов чыккыгандыла.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

Театр

Кыулииланы Кыайсын атлы Малкъар кырал драма театр бу кюнледе сексенинчи юбилей сезонун биз барыбыз да суйген комедиялары бла ачады.

«Инопланетянин» кёлюбюзно жарытады

23 сентябрьде Мамучиланы Кемалны пьесасына кёре салынган «Ма санга инопланетянин!» деген спектакльге чакырабыз. Анда рольланы Жангоразланы Мажит, Мамучиланы Кемал, Шауаланы Орусбий, Созайланы Мариям ойнадыла. Режиссеру Владимир Теуважукювду.

Оюн 19.00 сагыатда башланарыкыды. Ол орус тилге да кёчюрюледди.

Сахнада - «Къара жин»

26 сентябрьде А. Айларовну «Къара жин» («Африканец») деген комедиясына кёре салынган оюннга чакырабыз. Спектакльге Мырзаланы Солтан, Мамайланы Фатимат, Мызыланы Аубекир, Бечелланы Людмила, Таппасхаланы Галима эм башхала кыатышдыла. Аны режиссеру Атымырзаланы Магомедти.

Оюн 19.00 сагыатда башланарыкыды. Ол орус тилге кёчюрюледди. Соруулары болгъанла бу телефон номерлеге сёлешинле: 47-50-40; 47-54-37.

Хош келигиз!

Биринчилик

Боксчуларыбыз кыууандыргъандыла

Тырнауузну «Геолог» спорт-саулук кюлеу комплексинде «Эльбрус» сабий-жаш төлю спорт школну биринчилиги болганды. Анга бизни республикадан, Дагъыстандан, Кырачай-Черкесден бла Север Осетия-Аланидан жюздөн аслам жаш боксчу кыатышанды.

Эришуле 27 аурурук категорияда бардырылгандыла, аладан 23-де бизникиле хорлагъандыла. Алай бла 2002-2003 жыллада туугъанланы араларында биринчи жерлени А. Шавердинов, Джуртубайланы Р., Шауаланы Х., Жаникуланы Р., А. Вишневецкий, Гежаланы Д. (Элбрус район), М. Губжоков, Ахматланы А., З. Зайнутдинов, А. Тенов, Елмезланы Р. (Нальчик), Сарбашланы

А. (Хасанья), Х. Готов (Черек район). Абаданыракълада Жаппуланы Р., Жаппуланы М. бла Бабаланы Б. (Элбрус район), Гергюкъланы Д. (Черек район), Шауаланы Р. (Хасанья), Джаболаны О., М. Геургиев бла Биттирланы А. (Нальчик), Ю. Гёжгиев (Чегем район) кыатышандыла. Хорламгга итнуилогю ючюн энци Сарбашланы А. белгиленгенди, Биттирланы А. уа эм иги боксчугга саналганды.

Бу эришуде хорлагъанла энди Россейни студент союзуну биринчилигинде сермеширкидле. Ол 14-19 октябрьде Тырнауузда боллуккыду.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: саугъалауну кезиуонде.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕШПАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторуну орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторуну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретарь)
САРАККУЛАНЫ Асият
ТИКАЛАНЫ Фатима

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторуну приёмный - 42-63-01.
Баш редакторуну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууалы секретарь - 42-63-85.
Секретариат - 40-93-62. Кореكتورла - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ Б.Е.НОМЕРИ:
Жамауат-политика жашуу - 42-67-68, 42-24-02.
Культура - 42-75-82.
Социальный-экономика - 42-66-73, 40-59-18.
Жангылыккыла эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окыучула бла байдамлыккыла жорюутуу эм реклама - 42-37-94.
Тилманчла - 47-31-28. Энци корреспондент - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыагыт жорюутмейди. Кыол жазмалагга рецензия этилмейди эм ала артка кыайтарылмайдыла.
Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллуккыдула. Алада айтылган хар зат ючюн
Россей Федерацияны Басманы юсюндөн законуна тийишлиликте материалланы авторлары кеслери жууалыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинак бла жазылган 5-6 бет) кёпюно алмайды.
Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликтерин кыоруудуу жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.
Регистрация номер — 0066. Индекс - 51532

Газетни басмагга КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33
Газетлени ислерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениасы жууалыды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10
Газетлени розницагга сатуу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосугу жууалыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикте кёре 19.00 сагыатда кыол салынады. 20.00 сагыатда кыол салыннганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГАРГАНЛА:
Курдаланы Солемен - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууалы секретарыны орунбасары;
Геляланы Валентина - (1, 2-чи бетле),
Бийчеккуланы Жаннета - (3,4-чю бетле) - кореكتورла.
Тиражы 2100 экз. Заказ № 1593

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru